

броѣхъ за нужно да дадѣтъ на дѣцата си воспитание, по воспитание-то бѣ такова, дѣто послѣ сичко заборавяхъ. Както сичкитѣ, които стѣпяхъ въ бурсата, така и тѣ бѣхъ диви, отхранени на свобода, а въ училиштето послѣ се поутѣнчавахъ и приемахъ нѣшто общо, което ги правѣше да си приличатъ единъ на други.

По-старий, Остапъ, оште първата година бѣга. Него го върпяхъ назадъ, люто го побихъ и дадохъ му книга въ рѣцѣтъ. Четири пѣти закопча той букварѣтъ си въ земята, и четири пѣти го побивъхъ безъ милость, и купѣхъ му новъ. Но, нѣма сомнѣние, че той би повторилъ това и пети пѣтъ, ако да не бѣ му се закаралъ башта му торжественно да го продържи послушникъ въ манастирѣтъ дваесе години и не бѣ се заклѣлъ изнапредъ, че нѣма да види Запорожието дѣвка, ако не изучи сичкитѣ науки въ академията. Интересно е, че тога го казваше тоя сами Тарасъ Булба, който попрѣжаше сичкото учение и вразумѣваше ги, както видѣхме, да се не учѣтъ на тая наука. Отъ тогава Остапъ почена съ ревность да сѣди надъ мрѣзната книга и изравни се скоро съ нѣй-добритѣ. Тогавашното учение не бѣ согласно съ живота. Ония схоластични, граматични, риторични и логични тѣжкости совсѣмъ не идѣхъ къмъ онова време, никога се не изпитвахъ и не повтаряхъ въ животѣтъ. Който се учѣше, не можѣше о нищо да охване знанията си, макаръ и да не бѣхъ схоластични. Тогавашнитѣ учители бѣхъ по-невешти, зашто то нѣмахъ практика. И оная республичанска наредба на бурсата, и толкова млади, снажни, здрави момци, сичко това ги подкарваше на работа вѣнъ отъ учението. По нѣкога оскудната храна, по нѣкога наказаниа съ гладъ и много други потрѣби, които се раждатъ въ младъ, здравъ и якъ момъкъ, сичкитѣ тия причини заедно събрали будѣхъ въ тѣхъ ухватность за всичко, която послѣ на Запорожието се развиваше по на широко. Гладната бурса волнѣше по киевскитѣ улици и задаваше страхъ на жителѣтъ. Търговцитѣ на пазара, штомъ видѣхъ, че минива бурсакъ, засланихъ съ рѣцѣ мекицитѣ колачетѣ, тиквеното сѣме, като орѣзи дѣцата си. Консултѣ, който бѣ отрѣденъ да гледа подчиненитѣ му другаре, имаше такива страшни джебове въ шалваретѣ си, въ които можѣше да намѣсти сичкото купе на нѣкоя заплѣсната търговка. Тия бурсаци си имахъ свой мѣръ: тѣ се не приемахъ въ по-горний кръгъ, дѣто бѣхъ полски и руски дворяне. Сами войводата Адамъ Кисель, ако и да пристояваше на академията, тѣхъ ги не